«Тасдиқ мекунам»
Ректори МДТ “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав”, профессор Қурбонзода М.Р.________
«_17_» ___02___соли 2026

Тақризи

муассисаи пешбар – кафедраи таърихи халқи тоҷики Муассисаи давлатии таълимии “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав” ба рисолаи номзадии Ташрифзода Фозил Қурбон дар мавзуи «Таърихи таъсис ва рушди муассисаҳои таълимии Мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991-2024)» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1. –Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1. – Таърихи ватанӣ)

Таҳқиқоти диссертатсионии Ташрифзода Фозил Қурбон дар мавзуи «Таърихи таъсис ва рушди муассисаҳои таълимии Мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991-2024)» бо қарори Шурои диссертатсионии 6D-КОА-093 назди Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи Аҳмади Дониши Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон барои тақриз ба МДТ “Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав” ҳамчун муассисаи пешбари тақриздиҳанда ирсол гардида, дар ҷаласаи васеи кафедраи таърихи халқи тоҷик (№7 аз 17.02.2026) мавриди муҳокима қарор гирифт.

Дар муҳокимаи диссертатсияи мазкур кормандони кафедра, аз ҷумла мудири кафедраи таърихи халқи тоҷик, номзади илмҳои таърих Мирзоев Ғ.Ш., доктори илмҳои таърих, профессор Гадозода А., номзадҳои илмҳои таърих Баротов М.Ю., Садриддини А., Абдуллоев Ҷ ва дигар омӯзгорони қаблан бо матни диссертатсия шиносгардида, иштирок ва суханронӣ намуданд.

Муассисаи пешбар дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби номзади илмҳои таърих Садриддини А омода гардид, иброз менамояд, ки диссертатсияи Ташрифзода Фозил Қурбон дар мавзуи мубрам навишта шуда, аҳаммияти назариявию амалии илмӣ дорад.

Мутобиқати мавзуъ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ. Мавзуъ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих рӯйи ихтисоси 6.1.-Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1. – Таърихи ватанӣ) мувофиқ мебошад.

Муҳиммияти мавзуи таҳқиқ. Муаллиф дар муқаддимаи диссертатсия мубрамияти мавзуи таҳқиқро асоснок намудааст. Таъкид мегардад, ки дар солҳои аввали соҳибистиқлолӣ саҳми милитсияи тоҷик дар барқарор кардани ҳукумати конститутсионӣ, пойдорӣ ва устувории сохти демократӣ, ҳуқуқбунёд ва дунявӣ назаррас аст. Дар ин замина Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон масъалаи омода намудани мутахассисони касбии МКД-ро дар мадди аввал гузошта, масъалаи тайёр намудани кадрҳои миллиро самти афзалиятноки фаъолияти кории худ қарор медиҳад. Қайд намудан ба маврид аст, ки дар ин самт ҳанӯз таҳқиқоти густурда ва алоҳидаи илмӣ анҷом дода нашудааст.

Аз ин рӯ, мавзуи диссертатсия дорои аҳаммияти баланди илмӣ ва амалӣ мебошад.

Дараҷаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳод, ки дар диссертатсия оварда шудаанд. Диссертатсияи Ташрифзода Фозил Қурбон ба омӯзиши масъалаҳои мубрами илми таърихи ватанӣ бахшида шудааст. Дар қисмати гузоришҳои илмӣ муаллиф, Ташрифзода Фозил Қурбон, тавонистааст масъалаи таҳқиқшавандаро дар заминаи адабиёти мавҷудаи илмӣ, таҳқиқоти қаблӣ ва сарчашмаҳои таърихӣ муаррифӣ намояд. Муаллиф таърихи таъсис ва рушди муассисаҳои таълимии Мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар солҳои 1991-2024 шарҳ дода, хулосаҳои худро пешниҳод намудааст. Муаллиф якчанд

пешниҳодро ҷиҳати истифодаи назариявию амалии натиҷаи таҳқиқ овардааст.

Навгонии илмии таҳқиқ ва саҳеҳии натиҷаҳои бадастовардашуда. Навгонии илмии таҳқиқ дар он зоҳир мегардад, ки дар диссертатсия дар таърихнигории ватанӣ бори нахуст таърихи раванди таъсис ва ташаккули муассисаҳои таълимии Мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар даврони истиқлолияти давлатӣ (1991-2024) таҳқиқ гардидааст..

Саҳеҳии натиҷаҳо ба муқаррароти илмӣ, хулоса ва тавсияҳои дар рисола таҳияшуда бо методологияи донишҳои илмӣ, коркарди натиҷаҳои таҳқиқ ва ҳаҷми интишорот ба таҳқиқи диссертатсионии мазкур асос ёфтааст. Инчунин, тасдиқи фарзияҳои пешниҳодшударо таҷрибаи шахсии муаллиф таъмин мекунад.

Аҳаммияти илмӣ, амалии натиҷаҳои диссертатсия дар он зоҳир мегардад, ки натиҷаҳои таҳқиқ метавонанд дар раванди таълиму тарбия дар муассисаҳои таълимии низоми ВКД, дар омӯзиши фанни таърихи халқи тоҷик (давраи истиқлолият), таърихи милитсияи тоҷик, таърихи мақомоти ҳифзи ҳуқуқи Тоҷикистон, ҳамчунин дар машғулиятҳои факултативӣ бо ихтисоси таърих ва ҳуқуқшиносӣ мавриди истифодаи васеъ қарор дода шавад.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ. Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот аз дурустӣ ва асоснокии хулосаҳо, инчунин истифодаи мақсадноки усулҳои таҳлил, аз ҷумла усулҳои мантиқӣ, таърихият, айният, бетарафӣ, таърихӣ-муқоисавӣ, татбиқӣ, системавӣ ва таҳлилҳои оморӣ дар ҷараёни таҳқиқи мавзуъ бармеояд. Асоснокии хулосаҳо ва пешниҳодҳои овардашуда барои татбиқи амалии натиҷаҳо заминаи устувор фароҳам оварда, эътимоднокии таҳқиқотро тасдиқ мекунанд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ ва таҳқиқ. Саҳми шахсии унвонҷӯ – Ташрифзода Фозил Қурбон дар интихоби мавзуъ, муайян кардани мақсад ва вазифаҳои таҳқиқ, пажӯҳиш, таҳлил, баррасӣ

ва бадаст овардани натиҷаҳои илмӣ инъикос меёбад. Тамоми натиҷаҳои бадастомадаи илмӣ натиҷаи пажӯҳиш, омӯзиш ва баррасии мустақилонаи мавзуи мазкур аз таърифи муаллифи диссертатсия мебошанд. Натиҷаҳои бадастомада аз дараҷаи баланди дониш ва қобилияти таҳлилӣ доштани муаллифи диссертатсия дарак медиҳанд.

Нашри натиҷаҳои таҳқиқ, дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ. Диссертант 14 мақолаи илмӣ, аз ҷумла 9 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нашр расонидааст.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Диссертатсияи Ташрифзода Фозил Қурбон дар мавзуи "Таърихи таъсис ва рушди муассисаҳои таълимии Мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991-2024)" барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисосӣ 6.1. –Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1. – Таърихи ватанӣ) кори илмии ба итмом расида маҳсуб ёфта, мутобиқ ба бандҳои дахлдори КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардида, ба расмият даровpада шудааст.

Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия дар ҳаҷми 183 саҳифаи чопи компютерӣ таълиф шуда, аз номгӯйи ихтисораҳо, муқаддима, 3 боб, 6 зербоб, хулоса, рӯйхати адабиёт (172 номгӯй) иборат мебошад.

Дар муқаддима аҳаммияти илмии таҳқиқот асоснок карда шуда, дараҷаи омӯзиши мавзуъ ва заминаҳои манбаъшиносии он таҳлил гардидаанд, мақсад ва ҳадафҳои таҳқиқот, навгонии илмӣ, объект ва предмети таҳқиқот муайян гардида, аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ, асосҳои методологӣ ва назариявии диссертатсия, нуктаҳои асосии ба ҳимоя пешниҳодшаванда асоснок шуда, чаҳорчӯбаи замонии таҳқиқот, тасдиқи натиҷаҳо ва сохтори диссертатсия баррасӣ ва муайян шудаанд.

Боби якуми диссертатсия **"Заминаҳои асосии ташаккулёбии муассисаҳои таълимии мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон"** ном дошта, аз ду зербоб иборат мебошад.

Дар зербоби якум **“Заминаҳо ва марҳилаҳои асосии ташаккулёбии муассисаҳои таълимии МКД Ҷумҳурии Тоҷикистон”** заминаҳо ва марҳилаҳои асосии муассисаҳои таълимии мақомоти корҳои дохилии Тоҷикистон баррасӣ гардидааст. Зербоби дуюми боби якум “**Хусусиятҳои фаъолияти таълимӣ-илмӣ ва таҳқиқотии муассисаҳои таълимии МКД Ҷумҳурии Тоҷикистон”** ном дошта, дар он хусусиятҳои асосии фаъолияти таълимӣ-илмии муассиссаҳои таълимии милитсия таҳлил шудааст.

Боби дуюми диссертатсия **“Марҳилаҳои таърихӣ ва раванди омода намудани мутахассисон ва такмили ихтисоси кормандони МКД”** унвон дошта, аз ду зербоб иборат мебошад. Дар зербоби якуми боби дуюм **“Омилҳо ва раванди ташкили корҳои таълимӣ ва тарбиявии кормандони МКД” алалхусус,** масъалаи сабабҳо ва раванди ташкили корҳои таълимӣ ва тарбиявиии кормандони МКД баррасӣ гардидааст. Аз ҷумла дар ин қисмат қайд мегардад, ки ҷиҳати омӯзиши омилҳои ташаккулдиҳандаи раванди таълим дар МКД ва тарзи рафтору кирдор ва фарҳанги кормандони ин ниҳоди калидии кишвар дар шароити демократикунонии ҷомеа бояд аз рӯи мавқеи диалектикии раванди шахсият ба курсантон ва шунавандагони муассисаҳои таълимии ВКД Ҷумҳурии Тоҷикистон омӯзонида мешуд. Зербоби дуюми боби дуюми диссертатсия “**Ташкили фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ ва такмили нерӯи зеҳнӣ”** номгузорӣ карда шуда, дар он масъалаҳои марбут ба фаъолияти илмӣ-тадқиқотӣ ва такмили зеҳнӣ дар доираи муассисаҳои таълимии МКД мулоҳизаронӣ шудааст. Диссертант қайд менамояд, ки фаъолияти илмӣ-таҳқиқотӣ ва такмили нерӯи зеҳнӣ асосан дар давраи Истиқлолият рушд намуд. Маҳз дар ҳамин давра дар муассисаҳои олии таълимии МКД шуъбаи адъюнктура таъсис ёфт.

Боби сеюми диссертатсия “**Рушди фарҳанги касбии кормандон ва ҳамкориҳои байналмилалии мақомоти корҳои дохилӣ дар давраи истиқлолияти давлатӣ”** ном дошта, он ҳам аз ду зербоб иборат мебошад. Дар зербоби аввали боби сеюм **“Ташаккули фарҳанги касбӣ ва педагогии кормандони мақомоти корҳои дохилӣ дар солҳои истиқлолияти давлатӣ”**

масъалаи ташаккули фарҳанги касбӣ ва педагогии кормандони милитсия дар солҳои Истиқлоли давлатӣ таҳлил гардидааст. Диссертант ба хулосае меояд, ки дар солҳои Истиқлолияти давлатӣ фарҳанги касбӣ ва педагогии кормандони мақомоти корҳои дихилӣ ташаккул ёфта, дар умум кормандони милитсия дар бисёр чорабиниҳои илмӣ-фарҳангӣ ва дигар озмуну чорабиниҳои илмӣ натиҷаҳои назаррас ба даст овар данд.

Дар зербоби дуюми боби сеюми диссертатсия **"Ҳамкориҳои байналмилалӣ дар самти омода намудани мутахассисони МКД"**, яъне ҳамкориҳои байналмилалии Тоҷикистон дар самти омодакунии мутахассисон барои МКД сухан меравад. Диссертант менависад, ки дар охири асри XX ва аввали асри XXI сатҳи ҷинояткорӣ дар тамоми кишварҳои ҷаҳон афзоиш ёфта, қабули тадбирҳои таъхирнопазирро дар мубориза бар зидди ҷинояткорӣ талаб мекард. Вазъияти баамаломада зарурати воқеиро ба миён овард, ки кишварҳо дар муносибати байниҳамдигарӣ аз ихтилоф гузашта ҳамкориҳои байналмилалиро дар ин самт тақвият диҳанд

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон. Диссертатсияи довталаби дараҷаи илмӣ ба меъёрҳои гирифтани дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.-Таърих ва бостоншиносї (6.1.1. –Таърихи ватанӣ) ва Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ мутобиқат менамояд. Диссертатсияи Ташрифзода Фозил Қурбон ба талаботи муқаррарнамудаи «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ» (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, таҳти № 267) ҷавобгӯй мебошад.

Мутобиқати тахассуси илмии довталаб ба дараҷаи илмӣ. Тахассуси илмии довталаб Ташрифзода Фозил Қурбон ба ихтисоси илмии дархостшаванда аз рӯйи ихтисоси 6.1.-Таърих ва бостоншиносї (6.1.1. – Таърихи ватанӣ) мувофиқат менамояд.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия. Баробари комёбиҳо дар диссертатсияи тақризшаванда баъзе камбудиву норасоиҳо

низ ба назар мерасанд, ки зикри онҳоро зарур ва ба манфиати кор меҳисобем:

1. Дар матни диссертатсия ҳангоми баёни баъзе масъалаҳо такрори андешаҳо мушоҳида мешавад ва ин бештар ба хулосаҳои муаллиф дар ҷамъбасти зербобҳо ва бобҳо дахл доранд.
2. Диссертант дар таҳқиқоти худ оид ба шахсиятҳои намоёни Мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон маълумотҳои комилтар медод, арзиши илмии диссертатсия боз ҳам меафзуд.
3. Диссертатсия аз баъзе камбудиҳо ва норасоиҳои хислати услубӣ, таҳлилӣ, таҳририӣ, чопӣ ва техникӣ дошта орӣ нест.

Бояд зикр намуд, ки камбудиҳо ва норасоиҳои дар боло қайдшуда хусусияти усулӣ (принсипиалӣ) надоранд ва онҳо ислоҳпазир буда, аҳаммият ва арзиши илмии диссертатсияро паст намекунанд. Ҳар як муаллиф, муҳаққиқ барои озодона баён кардани мавқеъ, андеша ва хулосаҳои худ ҳуқуқ дорад.

Автореферати диссертатсия мазмуни асосии корро инъикос менамояд ва дар он натиҷаҳои назарраси илмӣ асоснок гардида, шарҳи худро ёфтаанд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия. Хулоса, диссертатсияи Ташрифзода Фозил Қурбон дар мавзуи "Таърихи таъсис ва рушди муассисаҳои таълимии Мақомоти корҳои дохилии Ҷумҳурии Тоҷикистон (1991-2024)" барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисосӣ 6.1. –Таърих ва бостоншиносӣ (6.1.1. – Таърихи ватанӣ) дар сатҳи зарурии илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад.

Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон мувофиқ буда, муаллифи он ба дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.1. – Таърихи ватанӣ сазовор аст.

Тақризи муассисаи пешбар дар асоси муқаррароти бандҳои 76-79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати

Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, № 267 тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

Тақриз аз ҷониби дотсенти кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав , номзади илмҳои таърих Садриддини А тартиб дода шуда, дар ҷаласаи кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав (протоколи №7 аз 17 феврали соли 2026) муҳокима ва тасдиқ гардидааст.

Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 16 нафар. Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор 16 нафар, зид - нест, бетараф-нест.

Раисикунанда, мудири кафедраи
таърихи халқи тоҷики факултети
таърих ва ҳуқуқи МДТ "Донишгоҳи давлатии
Бохтар ба номи Носири Хусрав, н.и.т. **Мирзоев Ғ.Ш.**

Ташхисгар, н.и.т. **Садриддини А**

Котиби ҷаласа, **Қурбонова М.**

Имзои Мирзоев Ғ.Ш., Садриддини А
ва Қурбонова М-ро тасдиқ мекунам:
Сардори ШК ва КМ-и МДТ «ДДБ
ба номи Носири Хусрав» ____________ **Наҷмидинов М.М**
«_17_» ___02___ соли 2026

ВАЗОРАТИ МАОРИФ ВА ИЛМИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
МУАССИСАИ ДАВЛАТИИ ТАЪЛИМИИ "ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ БОХТАР БА НОМИ НОСИРИ ХУСРАВ"
ШУЪБАИ КАДРҲО ВА КОРҲОИ МАХСУС

Нишонӣ: 735140, ш. Бохтар, кӯчаи Айнӣ, 67, Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав Тел. 2-23-64, 2-22-53 www.btsu.tj, почтаи электронӣ: btsu78.@mail. ru